

natuurtoets

Quickscan natuurtoets Manege Parallelweg, Kampen

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Manege Parallelweg, Kampen

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid

Projectcode	Datum	Status
18-224	2 mei 2018	Definitief

Auteur(s)

Sander Aldershof

Tweede lezer

Marco van der Sluis

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Aldershof, S. (2018). Quickscan natuurtoets Manege Parallelweg, Kampen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid. Rapport 18-224. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

	Samenvatting	1
1.	Inleiding	2
	1.1 Aanleiding en doelstelling	2
	1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	2
2.	Kader en methode	3
	2.1 Kader	3
	2.2 Onderzoeksmethode	3
3.	Soortbescherming	5
	3.1 Flora	5
	3.2 Zoogdieren	5
	3.3 Broedvogels	6
	3.4 Amfibieën	7
	3.5 Vissen	8
	3.6 Overige soortgroepen	8
4.	Geraadpleegde bronnen	9

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Kampen werkt aan een bestemmingsplanwijziging die de komst van een manege aan de Parallelweg in Kampen mogelijk maakt. De beoogde locatie bestaat uit twee graslandpercelen in de Koekoekspolder. Omdat het voornemen mogelijk effect kan hebben op beschermde natuurwaarden heeft Eco-groen een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen of te verwachten. Schade aan onmisbaar foerageergebied en vliegroutes is evenmin te verwachten.
- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Wel zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van grasland en watergangen aangetroffen of te verwachten zoals Wilde eend, Waterhoen, Meerkoet, Kievit en Scholekster.
- In het plangebied zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren, amfibieën, flora, reptielen, ongewervelden en vissen aangetroffen (alleen beschermde soorten waarvoor een vrijstelling van onthefingsplicht geldt in de provincie Overijssel).

Conclusie

- Het aanvragen van ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde. De Wet natuurbescherming (onderdeel soortbescherming) staat vaststelling van het bestemmingsplan niet in de weg. Wel is van belang om bij de aanlegwerkzaamheden zorgvuldig om te gaan met broedvogels.
- Werkzaamheden mogen geen broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen. Dit is mogelijk door de uitvoering op te starten voor 1 maart en na eind augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Kampen werkt aan een bestemmingsplanwijziging die de komst van een manege aan de Parallelweg in Kampen mogelijk maakt. Omdat het voornemen mogelijk effect kan hebben op beschermde natuurwaarden heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden.

Voorliggend rapport gaat eerst in op de beoogde ontwikkeling (§1.2). Hoofdstuk 2 beschrijft het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde soorten (hoofdstuk 3).

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen aan de Parallelweg in IJsselmuiden (zie figuur 1.1). Het terrein bestaat momenteel uit twee intensief bemeste graslanden. Het plangebied is circa 27.000 m² groot en wordt aan de zuidzijde begrensd door een brede watergang. Overige zijden worden begrensd door smalle sloten, met een populierenlaan aan de noordzijde.

Figuur 1.1 Locatie plangebied (grote rode vierkant) met daarin ook de locaties van de dammen (kleine rode vierkanten). Bron luchtfoto: Georegister.

Ten behoeve van de realisatie van de manege wordt een sloot gedempt en er worden twee dammen aangelegd in een sloot langs de westzijde van het terrein.

2. Kader en methode

2.1 Kader

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de soortbescherming. Conform de vraagspecificatie gaan we niet in op de gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden. Overigens is het onderdeel gebiedsbescherming wel in een separate notitie meegenomen (Alberts, 2018). Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is opgedeeld in drie categorieën:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een aanvullende rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

2.2 Onderzoeksmethode

De voorgenomen plannen zijn mogelijk in strijd met de wettelijke bescherming van natuurwaarden (Wet natuurbescherming en de provinciale verordening). Daarom is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten. Gestart is met literatuuronderzoek om uit te zoeken of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied (zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 4).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek waaronder de NDFF¹, vormt de basis voor het veldbezoek dat op 25 april 2018 (droog, half bewolkt, 20°C, windkracht 3 Bft) is uitgevoerd. Het plangebied en

¹ Op de gegevens van de NDFF rusten auteursrechten.

de directe omgeving zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Tijdens het veldonderzoek is in kaart gebracht of (mogelijke) jaarrond beschermde nesten van broedvogels aanwezig zijn in bomen en struwelen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Daarnaast zijn bomen gecontroleerd op hun geschiktheid als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Vanwege de hoge verwachtingswaarde voor aanwezigheid van Grote modderkruiper zijn sloten in en rondom het plangebied met een RAVON-schepnet elke 5 à 10 meter intensief bemonsterd. Het uitgevoerde veldbezoek van 25 april 2018 valt binnen de optimale onderzoeksperiode die in het Kennisdocument Grote Modderkruiper wordt aangegeven (BIJ12, 2017).

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen - zoals dat er nu ligt - bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Indien sprake is van negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit intensief bemest weiland en met kwel gevoede sloten. Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2018) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd door artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in bomen binnen de invloedssfeer van het plangebied. Aanwezige populieren aan de noordzijde van het plangebied zijn ongeschikt als vaste verblijfplaats door het ontbreken van geschikte holten en spleten. Daarnaast ontbreekt bebouwing in het plangebied. Vervolgstappen zoals nader onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde.

Foerageergebieden

De populieren langs de noordzijde van het plangebied maken mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuissoorten als Laatvlieger, Ruige dwergvleermuis en Gewone dwergvleermuis. Er is geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied, aangezien deze bomen behouden blijven en in de omgeving ruim voldoende alternatieve foerageergebieden beschikbaar zijn. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Vliegroutes

De populieren langs de noordzijde van het plangebied hebben mogelijk een functie als vliegroute voor vleermuizen als Laatvlieger, Ruige en Gewone dwergvleermuis. Als gevolg van de plannen worden geen (onmisbare) opgaande lijnvormige structuren verwijderd die van belang kunnen zijn als onmisbare vliegroute voor vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Beschermde grondgebonden zoogdieren zonder provinciale vrijstelling

Verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Overige grondgebonden zoogdieren met provinciale vrijstelling

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten met een provinciale vrijstelling aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere Egel, Mol, Konijn, Bosmuis en Rosse woelmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet Natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen (potentiële) nestlocaties of onmisbare foerageergebieden aangetroffen van vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (zoals Kerkuil en Steenuil). Vervolgstappen zijn voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van watergangen en grasland is binnen het plangebied broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Wilde eend, Waterhoen, Meerkoet, Kievit en Scholekster.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Werkzaamheden worden zo veel mogelijk buiten het broedseizoen uitgevoerd. Dit is de periode 1 september tot en met 1 maart. Wanneer werkzaamheden binnen deze periode worden uitgevoerd adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake kundige uit te laten voeren.

Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

3.4 Amfibieën

Rugstreeppad

Ten noorden en oosten van het plangebied (circa 1.000 meter) zijn uit voorgaande onderzoeken waarnemingen van Rugstreeppad (Habitatrichtlijn Bijlage IV Wet natuurbescherming) bekend (NDF 2018). Rugstreeppad plant zich voort in ondiepe, vegetatie- en visarme wateren. De aangetroffen greppels en sloten binnen het plangebied voldoen niet aan deze voorwaarden. Voortplanting van Rugstreeppad wordt niet in het plangebied verwacht.

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFP 2018) worden in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en overige nationaal beschermde amfibieën (zoals Poelkikker) uitgesloten.

Wel is overwintering van algemene soorten amfibieën zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker te verwachten in aanwezige ruigtes, (muizen)holen en strooisellaag onder begroeiing binnen het plangebied. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

3.5 Vissen

Grote modderkruiper

Tijdens het veldbezoek is in diverse sloten potentieel leefgebied voor Grote modderkruiper aangetroffen. Op basis van het intensief uitgevoerde schepnetonderzoek in de optimale periode om Grote modderkruiper vast te stellen, is echter gebleken dat de soort ontbreekt in het plangebied. Vervolgstappen zoals nader onderzoek zijn daarom niet aan de orde voor Grote modderkruiper.

Overige vissen

Op basis van habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) wordt in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen van overige beschermde vissen uit de Wet natuurbescherming verwacht. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige vissoorten.

3.6 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2018) wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Alberts, A. (2018) AERIUS-berekeningen Manege Parallelweg, Kampen. Rapport 18-077. Ecogroen bv Zwolle.

BIJ12 (2017). Kennisdokument Grote Modderkruiper *Misgurnus fossilis*. Versie 1.0, juli 2017.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Internet

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>).

NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl>) geraadpleegd 30 april 2018.

Zoogdierenvereniging (2018). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren.

